

Notat

Udlændinge- og Integrationsministeriet

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

vedrørende

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven, lov om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl., hjemrejseloven og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Indskrænkning af retten til at drive virksomhed i visse tilfælde ved overtrædelse af reglerne om beskæftigelse af udlændinge, hurtig jobstart for kandidatdimittender, prøvelse af udvisning, afskaffelse af klippekortet for selvforsørgede kursister, ophævelse af muligheden for forlængelse af opholdstilladelse for greencardhavere og optimering af Start Up Denmark m.v.)

1. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Høringsnotatet angår lovforslag om ændring af udlændingeloven, lov om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl., hjemrejseloven og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Indskrænkning af retten til at drive virksomhed i visse tilfælde ved overtrædelse af reglerne om beskæftigelse af udlændinge, hurtig jobstart for kandidatdimittender, prøvelse af udvisning, afskaffelse af klippekortet for selvforsørgede kursister, ophævelse af muligheden for forlængelse af opholdstilladelse for greencardhavere og optimering af Start Up Denmark m.v.).

Forslaget om at indskrænke retten til at drive virksomhed i visse tilfælde ved overtrædelse af reglerne om beskæftigelse af udlændinge, forslaget om hurtig jobstart for kandidatdimittender, forslaget om ophævelse af muligheden for forlængelse af opholdstilladelse for greencardhavere og forslaget om optimering af sagsbehandling og administration af Startup Denmark-ordningen har i perioden fra den 9. februar 2022 til den 9. marts 2022 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet (Advokatsamfundet), AC Akademikerne, Amnesty NU, Amnesty International, Asylret, Bedsteforældre for Asyl, Beskæftigelsesrådet, Bygge-, Anlægs- og Trækartellet, Centralorganisationernes Fællesudvalg CFU, Danes Worldwide, Danmarks Biblioteksforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureau Forening, DA (Dansk Arbejdsgiverforening), Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Dansk Flygtningehjælp, DFUNK – Dansk Flygtningehjælp Ungdom, Dansk Landbrug, Dansk Metal, Dansk PEN, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Regioner,

28. april 2022

Udlændinge- og Integrationsministeriet

International Rekruttering
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sagsbehandler
Cangül Sahin

Sags nr. 2021 - 19670
Akt-id 1901696

Danske Universiteter, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Den Katolske Kirke i Danmark, DI (Dansk Industri), DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur, Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination, Erhvervshus Fyn, Erhvervshus Hovedstaden, Erhvervshus Midtjylland, Erhvervshus Nordjylland, Erhvervshus Sjælland, Erhvervshus Syddjylland, FH (Fagbevægelsens Hovedorganisation), Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Folkehøjskolernes Forening i Danmark, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Færøernes Landsstyre, GLS-A, Naalakkersuisut (Grønlands Selvstyre), HK/Danmark, HK/Kommunal, HK/Privat, Håndværksrådet, Indvandrermedicinsk klinik – Odense Universitetshospital, Indvandrer dgivningen, Institut for Menneskerettigheder, International Community/Erhverv Aarhus, Kirkernes Integrationstjeneste, KL (Kommunernes Landsforening), Knud Vilby (på vegne af Fredsfonden), Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed (Kvindefredsligaen), Københavns Byret, Landbrug & Fødevarer, Landsforeningen Adoption & Samfund, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsorganisation af kvindekrisecentre (LOKK), Lederne, Mellemfolkeligt Samvirke, Plums Fond for fred, økologi og b redydgtighed (tidl. Fredsfonden), PROSA – Forbundet af It-professionelle, PRO-Vest, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for  stre Landsret, Refugees Welcome, Retspolitisk Forening, Rigspolitiet, Røde Kors, Rådet for Etniske Minoriteter, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger, SOS Racisme, Trykkefrihedsselskabet, Udlændingenævnet, Work-live-stay southern Denmark,  ldresagen,  gteskab uden grænser og 3F.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har til forslaget om at indskrænke retten til at drive virksomhed i visse tilfælde ved overtrædelse af reglerne om beskæftigelse af udlændinge, forslaget om hurtig jobstart for kandidatdimittender, forslaget om ophævelse af muligheden for forlængelse af opholdstilladelse for greencardhavere og forslaget om optimering af sagsbehandling og administration af Startup Denmark-ordningen modtaget bemærkninger fra SOS Racisme, GLS-A, DA (Dansk Arbejdsgiverforening), FH Fagbevægelsens Hovedorganisation, Lederne, Landbrug & Fødevarer og Kristelig Arbejdsgiverforening.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har til ovennævnte forslag endvidere modtaget høringssvar fra Adoption & Samfund, Danske Regioner, Færøernes Landsstyre, CFU - Centralorganisationernes Fællesudvalg, Danes Worldwide, Udlændingenævnet, Den Katolske Kirke i Danmark og KL (Kommunernes Landsforening), der har oplyst ikke at have bemærkninger til lovforslaget.

Forslaget om ophævelse af klippekortet har i perioden fra den 2. marts 2022 til den 23. marts 2022 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

ACE Denmark Akkrediteringsinstitutionen, Advokatrådet (Advokatsamfundet), Akademikernes Centralorganisation, Amnesti Nu, Amnesty International, Arkitektskolen Aarhus, Asylret, Bedsteforældre for Asyl, Beskæftigelsesrådet, Børnerådet, Børne- og Kulturchefforeningen, Børns Vilkår, Centralorganisationernes Fællesudvalg CFU, Copenhagen Business Academy, Danes Worldwide, Danmarks Biblioteksforening, Danner, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Flygtningehjælp, DFUNK – Dansk Flygtningehjælp Ungdom, Dansk Forfatterforening, Dansk

Missionsråd, Dansk PEN, Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse, Danske Advokater, Danske Erhvervsakademier, Danske Erhvervsskoler og Gymnasier – Bestyrelserne, Danske Erhvervsskoler og Gymnasier – Lederne, Danske Kirkers Råd, Danske Regioner, Danske Studerendes Fællesråd, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danske Universiteter, Danske Professionshøjskoler, Datatilsynet, De danske sprogcentre, Den Danske Dommer-forening, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Den Katolske Kirke i Danmark, Det Danske Akademi, Det nationale Integrationsråd, DI (Dansk Industri), DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, DUI-LEG og Virke, Erhvervsstyrelsen, Erhvervsakademi Dania, Erhvervsakademi Kolding, Erhvervsakademiet Lillebælt, Erhvervsakademi Midtvest, Erhvervsakademi Nordjylland, Erhvervsakademi Sjælland, Erhvervsakademi Sydvest, Erhvervsakademi Århus, Fagbevægelsens Hovedorganisation – FH (tidl. LO), Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Flygtningenævnet, Folkehøjskolernes Forening i Danmark, Foreningen af Ledere ved Danskuddannelser (FLD), Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Forhandlingsfælleskabet (tidl. Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte), FrikirkeNet, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd(FTF), Færøernes Landsstyre, Naalakkersuisut (Grønlands Selvstyre), HK/Danmark, HK/Kommunal, HK/Privat, ICORN, Indvanderrådgivningen, Institut for Menneskerettigheder, International Community / Erhverv Aarhus, International Organization for Migration (IOM), Kirkernes Integrationstjeneste, KL – Kommunernes Landsforening, Knud Vilby (på vegne af Fredsfonden), Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Kulturministeriets Rektorkollegium (KUR), c/o Kunstakademiets Arkitektskole, Kunststyrelsen, Kvinno, Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed (Kvindefredsligaen), Københavns Byret, Københavns Erhvervsakademi, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsorganisation af kvindekrisecentre (LOKK), Mellem-folkeligt Samvirke, Mino Danmark, Next, Niels Brock, OMEP, Parliamentary Assembly of the Organization for Security and Cooperation in Europe, PRO-Vest, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, RED Rådgivning, Red Barnet, Redden Stop Kvindehandel, Refugees Welcome, Rektorkollegiet for de Kunstneriske og Kulturelle Uddannelser (RKU), Retslægerådet, Retspolitisk Forening, Retten i Esbjerg, Retten i Glostrup, Retten i Helsingør, Retten i Herning, Retten i Hillerød, Retten i Hjørring, Retten i Holbæk, Retten i Holstebro, Retten i Horsens, Retten i Kolding, Retten i Lyngby, Retten i Nykøbing Falster, Retten i Næstved, Retten i Odense, Retten i Randers, Retten i Roskilde, Retten i Svendborg, Retten i Sønderborg, Retten i Viborg, Retten i Aalborg, Retten i Århus, Retten på Bornholm, Retten på Frederiksberg, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Røde Kors, SOS Racisme, Statens Kunstråd / Kunststyrelsen, Uddannelsesforbundet, Udlændingenævnet, Ungdommens Røde Kors, UNHCR (Regional Representation for Northern Europe), United Nations Childrens Fund (UNICEF), United Nations Development Programme (UNDP), UNICEF Danmark, United Nations Office for Project Services (UNOPS), United Nations Population Fund (UNFPA), United Nations Women, Ældresagen, Aarhus kommune – Socialforvaltningen, 3 F, 3F Privat Service, Hotel og Restauration (3F PSHR).

Udlændinge- og Integrationsministeriet har til forslaget om afskaffelse af klippekortet for selvforsørgerkursister modtaget bemærkninger fra Danes Worldwide, Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Fagligt Fællesforbund (3F), Kommunernes Landsforening (KL), Lederne og Uddannelsesforbundet.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har til forslaget endvidere modtaget hørings svar fra Aarhus Universitet, Civilstyrelsen, Danske Erhvervsakademier, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Katolske Kirke i Danmark, Erhvervsstyrelsen, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Flygtningenævnet, Københavns Erhvervsakademi (KEA), Naalakkersuisut (Grønlands Selvstyre), Rektorkollegiet for de Kunstneriske og Kulturelle Uddannelser (RKU), Rigspolitiet – Juridisk afdeling i sektionen for udlændingeret og kriminalteknik, Rigspolitiet – Koncernledelsessekretariatet og Udlændingenævnet, der har oplyst ikke at have bemærkninger til lovforslaget.

Forslagene om at ændre de gældende regler om prøvelse af en domsudvisning, om at domstolene i forbindelse med en prøvelse af en domsudvisning skal kunne forkorte varigheden af det indrejseforbud, der blev meddelt ved den oprindelige udvisning, om at ophæve revisionsbestemmelsen i lov nr. 1743 af 27. december 2016 vedrørende udlændingelovens § 29 c, om ændring af reglerne om hjemrejsestøtte i hjemrejseloven, og om ændring af reglerne om straksudsendelse i lov om fuldbyrdelse af straf m.v. har været i høring i perioden fra den 3. marts 2022 til den 11. marts 2022 hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

ACE Denmark Akkrediteringsinstitutionen, Advokatrådet (Advokatsamfundet), Amnesty Nu, Amnesty International, Bedsteforældre for Asyl, Beredskabsstyrelsen, Beskæftigelsesrådet, Beskæftigelsesrådets Ydelsesudvalg, Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), Danes Worldwide, Danish Biometrics, Danmarks Biblioteksforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Handicaporganisation (DSI), Dansk Missionsråd, Dansk PEN, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse, Danske Advokater, Danske Handicaporganisationer, Danske Rederier, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Danske Europabevægelse, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Den Katolske Kirke i Danmark, Det Centrale Handicapråd, Det Kriminalpræventive Råd, DFUNK – Dansk Flygtningehjælp Ungdom, DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Finans Danmark, Finansrådet, Flygtningenævnet, Folkehøjskolernes Forening i Danmark, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, FrikirkeNet, Færøernes Landsstyre, Naalakkersuisut (Grønlands Selvstyre), HK/Danmark, Indvandrermedicinsk klinik, Odense Universitetshospital, Indvandreradgivningen, Institut for Menneskerettigheder, International Organization for Migration (IOM), Journalistforbundet, Justitia, Kirkernes Integrationstjeneste, KL – Kommunernes Landsforening, Knud Vilby (på vegne af Fredsfonden), Kommunernes Revision, Kriminalforsorgsforeningen, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed (Kvindefredsligaen), Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Landsforeningen Adoption & Samfund, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere, Landsforeningen KRIM, Landsforeningen SIND, Landsorganisation af kvindekrisecentre (LOKK), Mellempfolkeligt Samvirke, Plums Fond for fred økologi og bæredygtighed (Tidl. Fredsfonden), PRO-Vest, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, PTU – Livet efter ulykken, Refugees Welcome, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Røde Kors, Rådet for Etniske Minoriteter, Samtlige byretter, SOS Racisme, Udlændingenævnet, Ældresagen, Ægteskab uden grænser, 3F og 3F Privat Service, Hotel og Restauration (3F PSHR).

Udlændinge- og Integrationsministeriet har til forslagene om at ændre de gældende regler om prøvelse af en domsudvisning, om at domstolene i forbindelse med en prøvelse af en domsudvisning skal kunne forkorte varigheden af det indrejseforbud, der blev meddelt ved den oprindelige udvisning, om at ophæve revisionsbestemmelsen i lov nr. 1743 af 27. december 2016 vedrørende udlændingelovens § 29 c, om ændring af reglerne om hjemrejsestøtte i hjemrejseloven, og om ændring af reglerne om straksudsendelse i lov om fuldbyrdelse af straf m.v. modtaget bemærkninger fra Den Katolske Kirke, Foreningen af Offentlige Anklagere, Institut for Menneskerettigheder, SOS Racisme og Rigsadvokaten.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har endvidere modtaget høringsvar fra Den Danske Dommerforening, CFU - Centralorganisationernes Fællesudvalg, Danes Worldwide, Færøernes Landsstyre, Udlændingenævnet, Det Nationale Integrationsråd og 3F, der har oplyst ikke at have bemærkninger til lovforslagets dele om at ændre de gældende regler om prøvelse af en domsudvisning, om at domstolene i forbindelse med en prøvelse af en domsudvisning skal kunne forkorte varigheden af det indrejseforbud, der blev meddelt ved den oprindelige udvisning, om at ophæve revisionsbestemmelsen i lov nr. 1743 af 27. december 2016 vedrørende udlændingelovens § 29 c, om ændring af reglerne om hjemrejsestøtte i hjemrejseloven og om ændring af reglerne om straksudsendelse i lov om fuldbyrdelse af straf m.v.

Det bemærkes, at præsidenten for Østre Landsret og præsidenten for Vestre Landsret ikke har ønsket at udtale sig om lovforslaget.

De modtagne høringsvar vedlægges.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringsvar for det samlede lovforslag. Udlændinge- og Integrationsministeriets kommentarer til høringsvarene er anført i kursiv.

Bemærkninger af generel politisk karakter, gengivelse af de foreslåede regelændringer og bemærkninger, der ikke vedrører det konkrete lovforslag, indgår ikke i høringsnotatet.

Udlændinge- og Integrationsministeriet kan for en fuldstændig gennemgang af samtlige synspunkter henviser til høringsvarene, som er sendt til Udlændinge- og Integrationsudvalget.

2. Indskrænkning af retten til at drive virksomhed i visse tilfælde ved overtrædelse af reglerne om beskæftigelse af udlændinge

2.1. Generelle bemærkninger

FH (Fagbevægelsens Hovedorganisation) tilkendegiver at være enige i forslaget, og at det er vigtigt at styrke det retlige værn mod anvendelsen af illegal arbejdskraft og markere, at der ses med stor alvor på ulovlig beskæftigelse af udlændinge.

GLS-A bemærker, at de er enige i, at det er uacceptabelt, når fysiske og juridiske personer omgår de udlænderretlige regler med egen vinding for øje. GLS-A bemærker, at bødeniveauerne for overtrædelser begået under skærpede omstændigheder ved lov nr. 1003 af 27. juni 2020 blev fordoblet, og at der foruden de skærpede bødeniveauer i udlændingelovens strafbestemmelser er adgang til at sanktionere fysiske og juridiske personer med straf i indtil 2 år, samt at fængselsstraf idømmes i særligt grove situationer. GLS-A mener, at de aktuelle sanktionsmuligheder reelt sikrer et stort fokus på regeloverholdelse for arbejdsgivere, og at der med de nuværende regler er mulighed for passende sanktioner over for de få arbejdsgivere, der under særligt skærpende betingelser overtræder udlændingelovens regler ved beskæftigelse af arbejdskraft.

Landbrug & Fødevarer tilkendegiver at være enige med regeringen i, at ulovlig beskæftigelse af internationale medarbejdere er helt uacceptabelt. Det er deres opfattelse, at det heldigvis sker i et meget begrænset omfang, og at den nødvendige og kvalificerede arbejdskraft og de studerende i vid udstrækning kommer til Danmark på ordentlige vilkår.

Kristelig Arbejdsgiverforening tilkendegiver fuldt ud at kunne tiltræde hensynene til at komme det illegale arbejdsmarked til livs, samt at der skal være ordentlige vilkår på arbejdsmarkedet.

SOS Racisme mener, at forslaget bør skippes, og bemærker, at der i den nuværende regeringsperiode har været utrolig meget fokus på at straffe og udvise udlændinge og gøre deres liv i Danmark så besværligt som muligt. SOS Racisme bemærker, at det i det aktuelle lovforslag, lige så godt kan være danske som udenlandske statsborgere, der bliver straffet, men at også andre udlændinge – de illegalt beskæftigede udlændinge – her vil blive straffet hårdt, f.eks. med fængsel og udvisning. SOS Racisme mener derfor ikke, at lovforslaget i realiteten kommer til at virke som et forslag, der først og fremmest vil sort arbejde til livs.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har noteret sig de generelle tilkendegivelser om forslaget. Ministeriet bemærker samtidigt, at den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 59 d, alene omfatter den, som dømmes for under særligt skærpende omstændigheder, jf. herved udlændingelovens § 59, stk. 6, 2. pkt., at overtræde udlændingelovens § 59, stk. 5, om den, som beskæftiger en udlænding uden fornøden arbejdstilladelse eller i strid med de for en arbejdstilladelse fastsatte betingelser. Forslaget indebærer således ikke skærpede regler om straf af udenlandske arbejdstagere.

2.2. Forslagets anvendelsesområde

GLS-A tilkendegiver, at regeringen bør overveje proportionaliteten i den foreslåede tilføjelse til udlændingeloven henset til, at der i forvejen er passende sanktionsmuligheder, herunder mulighed for fængselsstraf og større bøder. GLS-A bemærker, at det er et intensivt indgreb, og at man bør være forsigtig i at forhindre folk i at ernære sig som selvstændige. GLS-A bemærker endeligt, at der allerede er fremsat lovforslag om en tilføjelse til straffeloven vedrørende skærpet straf for menneskeudnyttelse, som typisk vedrører personer uden arbejds- og opholdstilladelse.

DA (Dansk Arbejdsgiverforening) tilkendegiver at være enige i, at lovgivningen skal overholdes, og at brud herpå skal have en konsekvens. DA bemærker, at det f.eks. skal være en konsekvens for personer, som arbejder uden en fornøden arbejdstilladelse, eller som arbejder i strid med en arbejdstilladelse. DA kan derfor umiddelbart også støtte et forslag om, at personer under særligt skærpende omstændigheder frakendes retten til at deltage i ledelsen af den form for erhvervsvirksomhed, som den pågældende udøvede på tidspunktet for overtrædelsen af udlændingelovens § 59, stk. 5, dvs. at beskæftige en udlænding uden fornøden arbejdstilladelse eller i strid med de for en arbejdstilladelse fastsatte betingelser. DA finder dog, at der er behov for præciseringer i lovforslagets bemærkninger af, under hvilke betingelser en sådan frakendelse vil finde sted, således at frakendelse kun sker ved forsætlighed eller grov uagtsomhed, og at det derfor bør tydeliggøres, hvad der forstås ved "... grove overtrædelse af udlændingelovens regler ...".

Kristelig Arbejdsgiverforening finder, i lyset af de allerede eksisterende konsekvenser/sanktioner samt i lyset af kravet om "særligt skærpende omstændigheder", for at sikre proportionalitet, at den nævnte sanktion skal forbeholdes situationer, hvor ansættelse af illegal arbejdskraft er sket forsætligt.

Landbrug & Fødevarer tilkendegiver, at en rettighedsfrakendelse af retten til at drive virksomhed som foreslået, efter deres opfattelse er en uproportional sanktion på et område, som i forvejen er sanktioneret med endog meget høje og i sig selv afskrækkende bødestørrelser. Landbrug & Fødevarer bemærker, at de betingelser, som lovforslaget opstiller som kriterier for, hvornår rettighedsfrakendelse kan idømmes, i øvrigt i praksis dækker meget bredt, og rammer uforholdsmæssigt mange overtrædelser, hvilket ikke kan være hensigten med en så hård sanktion. De bemærker, at der særligt er mange typer af overtrædelser, som kan strække sig over længere perioder, fordi overtrædelsen først opdages lang tid efter – det være sig måneder eller år – at arbejds- og opholdstilladelsen er trådt i kraft, evt. også efter den er forlænget, og som vil kunne karakterises som grov uagtsomhed.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at der allerede er tale om meget høje bødestørrelser i alle de situationer, som er omfattet af det første kriterie for at kunne idømme en rettighedsfrakendelse, og at bødestørrelsen i øvrigt i sig selv kan være en hindring for at kunne fortsætte den erhvervsmæssige virksomhed. Landbrug & Fødevarer bemærker også, at der er en snæver grænse mellem simpel uagtsomhed og grov uagtsomhed, og uagtsomhedsbegrebet omfatter situationer, hvor der er udvist forhold, der kunne eller burde være undgået, f.eks. ved bedre iagttagelse, mere omtanke eller fremskaffelse af oplysninger. Landbrug & Fødevarer bemærker, at de skærpende omstændigheder både relaterer sig til situationer, hvor der beskæftiges udlændinge uden den fornødne opholdstilladelse, samt til situationer hvor medarbejderen er beskæftiget i strid med vilkårene for arbejds- og opholdstilladelsen.

Landbrug & Fødevarer anerkender, at det uden nævneværdige problemer kan konstateres af arbejdsgiver, hvornår en medarbejders arbejds- og opholdstilladelse begynder og ophører, men at disse overtrædelser dog ofte ikke vil strække sig over "længere perioder", da denne type overtrædelser typisk vedrører situationer, hvor medarbejderen påbegynder arbejdet i en kortere periode før arbejds- og opholdstilladelsen, påbegyndes eller fortsætter arbejdet i én kortere periode efter arbejds- og opholdstilladelsen ophører. Landbrug & Fødevarer bemærker, at de situationer, hvor arbejdsgiver af den ene eller anden årsag aflønner i strid med arbejds- og opholdstilladelsen, omvendt ofte vil strække sig over en lang periode afhængigt af, hvornår den fejlagtige aflønning opdages.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at for både praktikanters og medfølgende families vedkommende på landbrugsområdet fastsættes lønnen i medfør af overenskomstgrundlaget, herunder mht. pension, diverse tillæg, satser for overarbejde, lønstigninger mv. For fodermestres og driftslederes vedkommende stilles der også krav om, at disse ansættelsesforhold skal følge overenskomstlignende vilkår i forhold til pension, diverse tillæg, satser for overarbejde mv. Landbrug & Fødevarer bemærker, at der som i ethvert ansættelsesforhold kan ske fejl i aflønningen af forskelligartet karakter, som efter den nuværende formulering af lovforslaget kan karakteriseres som groft uagtsomt, som vil kunne strække sig over en lang periode, hvor arbejdsgiver opnår en økonomisk fordel, da fejlen kan indebære, at der betales en mindre løn end fastsat efter arbejds- og opholdstilladelsen og som sker som et led i udøvelsen af erhvervsvirksomhed.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at mange virksomheder indenfor landbruget har mange medarbejdere ansat fra tredjelande, og at det betyder, at en fejl i aflønningen kan vedrøre flere udlændinge, og at det skærpente kriterie om, at overtrædelser omfatter flere udlændinge dermed også opfyldes. Særligt med henvisning til ovenstående er det Landbrug & Fødevarers opfattelse, at bestemmelsen, som den nu er formuleret og beskrevet, rammer alt for bredt og for mange overtrædelser vil kunne medføre en fratagelse af retten til at drive virksomhed, hvilket ikke kan have været hensigten med loven.

Landbrug & Fødevarer konkluderer på baggrund af ovenstående, at lovforslaget vedr. indskrænkning af retten til at drive virksomhed ikke er proportionelt med formålet, bl.a. fordi bødeniveauet i forvejen er meget højt. De bemærker, at der desuden er alt for mange typer af overtrædelser, som opfylder betingelserne for en rettighedsfrakendelse, hvilket ikke mindst skyldes, at grov uagtsomhed medtages som en betingelse, og på dette grundlag mener Landbrug & Fødevarer ikke, at lovforslaget bør fremsættes. Landbrug & Fødevarer bemærker, at såfremt lovforslaget fremsættes, bør det overvejes at begrænse frakendelse af retten til at drive virksomhed alene til de situationer, hvor der foreligger fortsæt.

SOS Racisme bemærker, at der i forvejen er høje straffe for at ansætte udlændinge uden arbejds- og opholdstilladelse, og at det at miste retten til at drive virksomhed er en meget alvorlig straf, og at den kan betyde at man må lukke virksomheden eller overdrage den til en anden. SOS Racisme kan ikke se hvad lovstramningen skal

til for, og synes man skal droppe den, ligesom de bemærker, at man allerede kan straffes, hvis man er uvidende om det ulovlige i forholdet.

SOS Racisme bemærker, at selv Folketinget for nogle år siden fik en bøde for at have inviteret og honoreret en amerikansk forsker til at holde et oplæg for et eller to folketingsudvalg, og at det må have været pinligt for Folketinget at få en bøde pga. manglende kendskab til de love, de selv havde skabt på udlændingeområdet. SOS Racisme bemærker, at bøden for forskeren var ødelæggende i forhold til at kunne få permanent opholdstilladelse, og at sagen måske har medvirket til, at hun valgte at forlade Danmark 1-2 år efter og rejste tilbage til et professorat i USA. SOS Racisme bemærker, at loven siden heldigvis er ændret, så ansatte forskere gerne må formidle viden om deres område uden for institutionen og modtage penge herfor. SOS Racisme bemærker også, at en australsk oboist tog tilbage til Australien efter at have fået en stor bøde for at have vikarieret for en manglende oboist uden for det orkester, hun havde arbejdstilladelse til, og at loven dog ikke her blev ændret. SOS bemærker, at begge var rystede over såvel den meget snævre og stramme lovgivning, som over de straffe, de havde fået, og fandt dem fremmedfjendtlige og racistiske.

Udlændinge- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at der med lovforslaget ikke er tiltænkt en ændring i de eksisterende straffebestemmelser i udlændingelovens § 59, stk. 5 og 6. Det følger således af § 59, stk. 5, at den, som beskæftiger en udlænding uden fornøden arbejdstilladelse eller i strid med de for en arbejdstilladelse fastsatte betingelser straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Af § 59, stk. 6, 1. pkt., fremgår, at det ved straffens udmåling efter stk. 5, skal betragtes som en skærpende omstændighed, at overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, at der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, eller at udlændingen ikke har ret til at opholde sig her i landet. Af § 59, stk. 6, 2. pkt., fremgår, at det skal betragtes som en særligt skærpende omstændighed, at overtrædelsen er begået under en eller flere af de i 1. pkt. nævnte omstændigheder og som led i udøvelse af erhvervsvirksomhed. Der ændres med lovforslaget ikke på disse bestemmelser. Med lovforslaget foreslås det således, at det gældende strafniveau skal suppleres med en mulighed for – i videre omfang end i dag - at idømme rettighedsfrakendelse i sager om grove overtrædelser af udlændingelovens regler om anvendelse af illegal arbejdskraft for hermed at forebygge overtrædelser af udlændingeloven og samtidig klart markere, at ulovlig beskæftigelse af udlændinge er uacceptabelt.

I forhold til spørgsmålet om proportionalitet fremgår det af lovforslaget, at det forudsættes, at rettighedsfrakendelse kan ske i de grovere sager omfattet af udlændingelovens § 59, stk. 6, 2. pkt. Domstolene vil i den enkelte sag skulle foretage en konkret vurdering af, om det vil være proportionalt at idømme den tiltalte en rettighedsfrakendelse. Domstolene vil i den forbindelse bl.a. kunne lægge vægt på overtrædelsens omfang, grovhed og varighed, eventuelle tidligere overtrædelser, den udviste tilregnelser og størrelsen af den evt. tilsigtede økonomiske fordel. Domstolene vil samtidig skulle inddrage den tiltaltes personlige forhold og konsekvenserne af en evt. rettighedsfrakendelse i vurderingen.

Det fremgår ligeledes af lovforslaget, at det forudsættes, at der som udgangspunkt vil kunne idømmes rettighedsfrakendelse efter den foreslåede bestemmelse i tilfælde, der kan medføre større bøder og fængselsstraf. Det vil navnlig være tilfældet, hvor overtrædelsen omfatter flere udlændinge eller strækker sig over en længere periode, hvor flere af de skærpende omstændigheder nævnt i udlændingelovens § 59, stk. 6, 1. pkt., er til stede, eller hvor den tiltalte mange gange tidligere har overtrådt § 59, stk. 5. Det er ikke en betingelse for anvendelse af den foreslåede bestemmelse, at det udviste forhold begrundes nærliggende fare for misbrug af stillingen, men domstolene vil kunne inddrage, hvorvidt der i den konkrete sag gør sig forhold gældende, der indikerer en risiko for gentagelse, herunder relevante forstraffe. Det er med forslaget forudsat, at personer, der idømmes fængselsstraf efter udlændingelovens § 59, stk. 6, 2. pkt., jf. stk. 5, som det altovervejende udgangspunkt samtidig vil skulle idømmes rettighedsfrakendelse efter den foreslåede § 59 d.

Endeligt bemærkes det, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som en formildende omstændighed, at gerningsmanden på grund af den strafbare handling sanktioneres med en rettighedsfrakendelse efter den foreslåede bestemmelse. Dette følger af straffelovens § 82, nr. 12.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets afsnit 2.1.2., 2.1.3. og de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 25.

2.3. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at ministeriet ikke har beregnet lovforslagets administrative og erhvervsøkonomiske byrder for erhvervslivet forud for høringen. De forbeholder sig retten til at kommentere senere i lovprocessen, når de foreligger.

Udlændinge- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at afsnittet om de økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v. er blevet tilføjet til lovforslaget efter høringen. Afsnittet lyder:

”Det vurderes, at forslaget om at indskrænke retten til at drive virksomhed i visse tilfælde ved overtrædelse af reglerne om beskæftigelse af udlændinge, forslaget om hurtig jobstart for kandidatdimittender, forslaget om ophævelse af muligheden for forlængelse af opholdstilladelse for greencardhavere og forslaget om optimering af sagsbehandling og administration af Startup Denmark-ordningen ikke i sig selv vil medføre administrative konsekvenser for erhvervslivet. Det bemærkes dog, at forslaget om optimering af sagsbehandling og administration af Startup Denmark-ordningen giver hjemmel til udstedelse af bekendtgørelser, som indebærer administrative konsekvenser for erhvervslivet, jf. den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 9 a, stk. 31. Som følge af udstedelsen af den forventede bekendtgørelse medfører lovforslaget administrative konsekvenser, der medfører omkostninger, der vurderes at ligge under 4 mio. kr.

Forslaget om ophævelse af klippekortet vurderes ikke at have økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v. Forslaget forventes dog at medføre en administrativ lettelse for erhvervslivet. I Rambølls Evaluering af danskuddannelsesreformen 2017

beskrev sprogcenterlederne generelt, at danskuddannelsesreformtiltagene, herunder klippekortsordningen, har ført til mere administration, og at sprogcentre har oplevet det som en udfordring at kommunikere reglerne til kursisterne. Flere af sprogcentre havde ved evalueringens gennemførelse ansat egentlige vejledere, som ikke underviste, men bl.a. havde til opgave at formidle reglerne på danskuddannelsesområdet til kursisterne. Flere sprogcenterledere pegede således i interviewene på, at administrationen af klippekortordningen fyldte meget. Flere sprogcenterledere oplyste også i evalueringen, at de havde oplevet, at klippekortet havde besværliggjort samarbejdet med kommunen. Der henvises til Rambølls Evaluering af danskuddannelsesreformen 2017, side 12, 20 og 32.

Det vurderes, at lovforslaget ikke vil medføre økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.”

Der henvises til lovforslagets afsnit 5.

3. Hurtig jobstart for kandidatdimittender

3.1. Generelle bemærkninger

DA (Dansk Arbejdsgiverforening) tilkendegiver at støtte forslaget og finder, at det bidrager til en smidigere overgang fra uddannelse til job på det danske arbejdsmarked for udenlandske studerende, når de har færdiggjort deres uddannelse.

FH (Fagbevægelsens Hovedorganisation) bakker op om udmøntningen af den del af trepartsaftalen om mangel på arbejdskraft, der blev indgået mellem arbejdsmarkedets parter og KL den 6. oktober 2021, der omhandler hurtig jobstart for udenlandske kandidatdimittender, der har afsluttet en kandidatuddannelse i Danmark, og som har søgt om opholdstilladelse efter en af erhvervsordningerne grundet tilbud om fuldtidsbeskæftigelse. FH ser med tilfredshed på, at det i lovbemærkningerne er fremhævet, at hensigten er, at kandidaten søger relevant beskæftigelse i forlængelse af vedkommendes uddannelse, hvilket flugter med aftaleteksten.

Lederne tilkendegiver, at de overordnet set er meget tilfreds med, at udenlandske kandidatdimittender, der har afsluttet en kandidatuddannelse i Danmark, og som har ansøgt om opholdstilladelse efter en af erhvervsordningerne grundet tilbud om fuldtidsbeskæftigelse, får mulighed for at påbegynde deres fuldtidsarbejde uden at skulle afvente sagsbehandlingen i Styrelsen for International Rekruttering og Integration.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har noteret sig de generelle tilkendegivelser om forslaget.

3.2. Den omfattede personkreds

SOS Racisme spørger, hvorvidt studerende, som har afleveret et speciale, der endnu ikke er blevet vurderet, og som ikke endnu besidder et eksamensbevis eller kandidatgrad, vil have adgang til hurtig jobstart efter den foreslåede bestemmelse.

Udlændinge- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at forslaget om hurtig jobstart for kandidatdimittender omfatter udlændinge med opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 i, stk. 1, som har afsluttet en dansk kandidatuddannelse, og som har indgivet ansøgning om opholdstilladelse på baggrund af beskæftigelse efter udlændingelovens § 9 a, stk. 2, nr. 1-4, 7-9 eller 14. Det fremgår af lovforslaget, at det forudsættes, at udenlandske kandidatdimittender i forbindelse med indgivelse af ansøgning om opholdstilladelse efter en af erhvervsordningerne udfylder en tro- og loveerklæring om, at de oplysninger, som udlændingen har afgivet i ansøgningen, herunder om afsluttet uddannelse, er korrekte, og at udlændingen skal vedlægge dokumentation fra uddannelsesinstitutionen om, at udlændingen har afsluttet sin uddannelse, f.eks. et diplom eller en forhåndsgodkendelse. Det er således ikke tilstrækkeligt for at være omfattet af den foreslåede mulighed for hurtig jobstart at have afleveret et speciale.

4. Ophævelse af muligheden for forlængelse af opholdstilladelse for greencardhavere

4.1. Generelle bemærkninger

DA (Dansk Arbejdsgiverforening) bemærker, at virksomhederne er tynget af en omfattende mangel på medarbejdere, og at forslaget i stedet for at øge antallet af medarbejdere vil reducere antallet, hvilket de er uforstående over for. DA er ikke enig i forslaget og finder, at der er gode begrundelser for at opretholde muligheden for forlængelse. DA bemærker, at de pågældende personer er kommet ind på det danske arbejdsmarked for mange år siden, og derfor er solidt forankret på arbejdsmarkedet. DA finder ikke, at forslaget om, at en udlænding, hvis greencard udløber, får mulighed for at opnå opholdstilladelse efter arbejdsmarkedstilknytningsordningen sikrer mod negative effekter af forslaget, idet arbejdsmarkedstilknytningsordningen forudsætter, at den pågældende har det samme arbejde under sit ophold i Danmark. DA bemærker, at omkring 1.000 personer arbejder på grundlag af greencard-ordningen, hvorfor forslaget vil berøre en betydelig gruppe medarbejdere og svække arbejdskraftudbuddet.

FH (Fagbevægelsens Hovedorganisation) er enig i, at der nu lukkes helt ned for Greencard-ordningen, så muligheden for forlængelse af opholdstilladelse for greencardhavere og deres medfølgende familie ophæves med virkning fra 1. april 2024.

Lederne finder det i lyset af de store problemer med mangel på arbejdskraft uheldigt, at man med forslaget ønsker at ophæve mulighederne for forlængelse af opholdstilladelse for greencardhavere. De bemærker, at de seneste tal viser, at omkring 1.500 personer arbejder via greencard-ordningen, og at det kan forværre manglen på arbejdskraft, hvis de ikke har mulighed for fortsat at arbejde på ordningen.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har noteret sig tilkendegivelserne om forslaget. Ministeriet skal samtidigt bemærke, at der ikke efter arbejdsmarkedstilknyt-

ningsreglen i udlændingelovens § 9 a, stk. 2, nr. 12, gælder et krav om, at udlændingen skal have været i det samme ansættelsesforhold under hele opholdet i Danmark, men at udlændingen på afgørelsestidspunktet skal have været i et fast ansættelsesforhold, der har haft en varighed af mindst 2 år.

5. Optimering af Startup Denmark

5.1. Generelle bemærkninger

FH (Fagbevægelsens Hovedorganisation) noterer sig ambitionen om at sikre højere indholdsmæssig kvalitet i de forretningsplaner, der modtages som led i Startup Denmark ordningen men har ingen bemærkninger til de foreslåede justeringer.

Lederne tilkendegiver, at de støtter en øget fleksibilitet i Start Up Denmark ordningen, men at de grundlæggende mener, at der er behov for at lempe ordningen yderligere. Lederne bemærker, at en af reglerne i dag er, at der ikke må være flere end tre ansøgere bag en iværksættervirksomhed uanset hvor god en ide, der er tale om. Lederne mener, at det i bund og grund er en skør regel, som kun begrænser vores muligheder for at blive magnet for fremtidens virksomheder. Lederne appellerer derfor til, at ordningen smidiggøres yderligere.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har noteret sig de generelle tilkendegivelser om forslaget.

6. Afskaffelse af klippekortet for selvforsørgede kursister

6.1. Generelle bemærkninger

Danes Worldwide, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Danske Erhvervsskoler og – Gymnasier, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Fagligt Fællesforbund (3F), Kommunernes Landsforening (KL) og Lederne bakker alle op om forslaget om at afskaffe klippekortet for selvforsørgerkursister.

Udlændinge- og Integrationsministeriet noterer sig, at der er bred opbakning fra de organisationer, som har afgivet høringssvar, til at afskaffe klippekortsordningen for selvforsørgerkursister.

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) mener, at der er brug for at gøre en indsats for at reducere fraværet på danskuddannelsen. DA opfordrer til, at der fortsat arbejdes med at reducere fraværet på danskuddannelsen. DA anfører også, at det kan overvejes at give ret til danskuddannelse i længere tid end den nuværende grænse på fem år, og at tilbuddet bør være gældende for flygtninge samt for udlændinge med opholdstilladelse, der har opholdt sig i landet i mere end 5 år.

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) angiver, at ændringen set fra FH's perspektiv ikke er en tilstrækkelig ændring af regelgrundlaget, da den 5-årige uddannelsesperiode, som bestemmer, at selvforsørgerkursister kan modtage danskuddannelse i op til 5 år, fastholdes. FA angiver, at 5-årsreglen udgør en reel barriere

for, at udenlandske borgere kan nå at lære tilstrækkeligt dansk til at kunne begå sig på det danske arbejdsmarked og i det øvrige samfund, hvorfor FH foreslår, at 5-årsreglen ligeledes afskaffes.

Fagligt Fællesforbund (3F) mener, at der er en udfordring i forhold til, hvornår de op til 5 års danskuddannelse regnes fra. 3F foreslår, at de 5 år påbegyndes, når kursisten starter til undervisningen, og ikke på det tidspunkt, hvor kursisten modtager henvisningsbrevet fra kommunalbestyrelsen. 3F mener endvidere, at depositummet bør afskaffes, da 3F er af den opfattelse, at det er en stor barriere, at selvforsørgerkursister skal betale depositum forud for hvert modul, og at depositummet kun tilbagebetales, hvis modultesten består. 3F foreslår derfor, at depositummet afskaffes, så det bliver gratis at påbegynde danskuddannelsen for selvforsørgerkursister, ligesom det er for integrationskursister. 3F angiver afslutningsvist, at man mener, at indholdet i modultestene er forældet, hvorfor materialet bør ajourføres og rettes mod dansk på arbejdspladsen.

Kommunernes Landsforening (KL) mener at reglerne set i forhold til deres virkning er administrativt tunge for sprogcentre og unødigt vanskelige at leve op til for kursisterne. KL henstiller endvidere til, at der tilføjes en overgangsbestemmelse for de kursister, som per 1. juli 2022 allerede har påbegyndt eller har haft ret til at påbegynde deres danskuddannelse inden for rammerne af klippekortet, idet mange kursister vil have forbrugt dele af eller hele deres danskuddannelsesret som følge af reglerne om klippekortet, hvorfor KL ønsker, at det tydeliggøres i lovforslaget, hvordan der skal administreres i disse tilfælde efter den 1. juli 2022, såfremt forslaget vedtages. KL angiver endvidere, at man ønsker at benytte anledningen til pege på, at muligheden for at forlænge selvforsørgerkursisters ret til danskuddannelse i tilfælde af alvorlig og langvarig sygdom med fordel kan udvides til også at omfatte andre væsentlige forhold end alene alvorlig og langvarig sygdom hos kursisten. Det kan eksempelvis omfatte situationer som barns alvorlige og langvarige sygdom, uplanlagt barsel som følge af for tidlig fødsel el.lign.

Uddannelsesforbundet har ikke nogen indvendinger mod at afskaffe klippekortet. Uddannelsesforbundet angiver, at det ville være hensigtsmæssigt at afskaffe den 5-årige uddannelsesperiode, som bestemmer, at selvforsørgerkursister kan modtage danskuddannelse i op til 5 år eller alternativt indføre mulighed for at forlænge uddannelsesretten. Årsagen hertil er, at Uddannelsesforbundet mener, at den 5-årige uddannelsesperiode udgør en reel barriere for mange udlændinge, som ikke kan nå at lære tilstrækkeligt dansk til at kunne begå sig på arbejdsmarkedet og i det øvrige samfund inden for den femårige periode.

Udlændinge- og Integrationsministeriet noterer sig, at der med hørings svarene er modtaget en række øvrige forslag til ændring af lov om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl.

Forslagene omfatter ret til danskuddannelse i en længere periode end den nuværende femårige periode, at depositummet for selvforsørgerkursister afskaffes, at udlændinge, der har opholdt sig i landet i mere end 5 år, skal have mulighed for at

modtage tilbud om danskuddannelse, at tidspunktet for danskuddannelsens begyndelse bør regnes fra det tidspunkt, udlændingen påbegynder danskuddannelsen, i stedet for fra det tidspunkt, udlændingen modtager henvisningsbrevet fra kommunalbestyrelsen, at modultestene bør revideres, samt at der bør indføres mulighed for at forlænge danskuddannelsesretten for selvforsørgerkursister i flere situationer end alene ved alvorlig og langvarig sygdom.

For så vidt angår bemærkningen fra DA, FH og Uddannelsesforbundet om at udvide den femårige uddannelsesperiode bemærker Udlændinge- og Integrationsministeriet, at hver af de tre danskuddannelser Danskuddannelse 1, Danskuddannelse 2 og Danskuddannelse 3 har et omfang, der svarer til 1,2 års heltidsuddannelse. Det bemærkes hertil, at danskuddannelsen i henhold til § 3, stk. 9 i lov om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl. skal tilrettelægges fleksibelt med hensyn til blandt andet tid og sted for at fremme samspillet med kursistens beskæftigelse, aktivering eller uddannelse, og sådan at det er muligt at gennemføre danskuddannelsen inden for en tidsramme på 3 år.

For så vidt angår forslaget fra 3F om at afskaffe depositummet bemærker Udlændinge- og Integrationsministeriet, at depositumsordningen blev indført som led i Aftale om mere virksomhedsrettet danskuddannelse til voksne udlændinge den 17. november 2016 mellem den daværende regering (Venstre), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti. Formålet med ordningen var at sikre, at tilmeldte kursister til danskuddannelserne havde et reelt ønske om at følge undervisningen med henblik på at nedbringe antallet af udlændinge, der enten ikke afslutter et påbegyndt modul eller helt udebliver fra undervisningen. Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at de gældende regler om depositum i sammenhæng med den afgrænsede femårige periode, som selvforsørgerkursister har til at færdiggøre danskuddannelsen, må anses for at udgøre et væsentligt incitament i forhold til at skabe den ønskede progression og motivation for S-kursister til at gennemføre danskuddannelsen inden for de gældende rammer. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger punkt 2.5.2. om Udlændinge- og Integrationsministeriets overvejelser.

For så vidt angår det af DA anførte om, at udlændinge med opholdstilladelse, der har opholdt sig i landet i mere end 5 år, skal have mulighed for at modtage tilbud om danskuddannelse, og det af KL foreslåede om at der bør indføres mulighed for at forlænge danskuddannelsesretten for S-kursister i flere situationer end alene ved alvorlig og langvarig sygdom, bemærker Udlændinge- og Integrationsministeriet, at det i henhold til lov om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl. er muligt for kommunalbestyrelsen at beslutte, at en udlænding, der ikke har lært nok dansk via det almindelige tilbud, skal tilbydes yderligere dansk. Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker endvidere, at der findes andre danskuddannelses tilbud i voksenuddannelsesregi, som udlændinge under visse betingelser kan benytte sig af.

For så vidt angår KL's henstilling til at der tilføjes en overgangsbestemmelse, som tydeliggør, hvordan der skal administreres efter den 1. juli 2022, bemærker Udlændinge- og Integrationsministeriet, at det i de specielle bemærkninger er tydeliggjort, hvad der gælder for de S-kursister, der på tidspunktet for lovens ikrafttræden allerede er i gang med en danskuddannelse.

Udlændinge- og Integrationsministeriet noterer sig bemærkningerne fra 3F om at tidspunktet for danskuddannelsens begyndelse bør regnes fra det tidspunkt, udlændingen påbegynder danskuddannelsen, i stedet for fra det tidspunkt udlændingen modtager henvisningsbrevet fra kommunalbestyrelsen, og at modultestene bør ajourføres.

7. Prøvelse af udvisning

7.1. Generelle bemærkninger

SOS Racisme har bemærket, at det er deres vurdering, at lovforslagets formål er at omgå resultatet af to nylige domme mod Danmark ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. SOS racisme bemærker videre, at dommenes udfald ikke med sikkerhed kan siges at skyldes indrejseforbuddets varighed.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har noteret sig tilkendegivelsen fra SOS Racisme. Ministeriet bemærker i den forbindelse, at varigheden af indrejseforbuddet er ét blandt flere elementer, som Menneskerettighedsdomstolen tillægger betydning ved proportionalitetsafvejningen, herunder om indrejseforbuddet er meddelt tidsbegrænset eller for bestandigt. Der henvises til lovforslagets afsnit om varigheden af indrejseforbud.

Ministeriet bemærker således, at Menneskerettighedsdomstolen i sagen Abdi mod Danmark fandt, at Danmark havde krænket EMRK artikel 8, og henviste bl.a. til, at sagens samlede omstændigheder kombineret med indrejseforbuddet for bestandigt gjorde, at udvisningen ikke var proportional.

Ministeriet bemærker endvidere, at Menneskerettighedsdomstolen i sagen Savran mod Danmark fandt, at Danmark havde krænket EMRK artikel 8, og henviste bl.a. til, at de danske domstole ikke havde foretaget en tilstrækkelig grundig vurdering af, om betingelserne for klagerens udvisning fortsat var til stede i forbindelse med prøvelsen efter udlændingelovens § 50 a, ligesom Menneskerettighedsdomstolen påpegede, at den danske lovgivning ved en prøvelse efter udlændingelovens § 50 a, stk. 1, ikke indeholder mulighed for at prøve og eventuelt nedsætte varigheden af det indrejseforbud, klager blev meddelt ved den oprindelige udvisning.

Det er således ministeriets vurdering, at indrejseforbuddets varighed er indgået som ét blandt flere elementer i de to domme fra Menneskerettighedsdomstolen.

Det er endvidere ministeriets vurdering, at der i lyset af de to domme bør indføres udtrykkelig hjemmel til, at et allerede meddelt indrejseforbud kan forkortes, hvis varigheden heraf er af afgørende betydning for, om en udvisning kan opretholdes.

Denne mulighed foreligger efter de gældende regler i forbindelse med, at domstolene træffer afgørelse om udvisning, og ministeriet finder, at tilsvarende udtrykkeligt skal gælde ved en efterfølgende prøvelse af udvisningen.

SOS Racisme har bemærket, at den eksisterende lovgivning har ført til to krænkelse af EMRK artikel 8, og at der på den baggrund bør rettes op herpå, herunder ved at udarbejde en vejledning til myndighederne, som nærmere beskriver, at der kun kan ske udvisning i helt særlige tilfælde, og f.eks. ikke når der er tale om psykisk sygdom, hvis udlændingen f.eks. er født i Danmark eller kommet hertil som mindreårig.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har noteret sig bemærkningen fra SOS Racisme, men har ikke fundet anledning til at justere i lovforslaget. Ministeriet bemærker, at vurderingen af, om der kan ske udvisning ved dom på grund af kriminalitet efter udlændingelovens § 22-24, tager udgangspunkt i udlændingelovens § 26, stk. 2. Udlændingelovens § 26, stk. 2, blev ved lov nr. 469 af 14. maj 2018 (Skærpede regler om udvisning af kriminelle udlændinge) nyaffattet med henblik på i bemærkningerne – med udgangspunkt i praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om retten til respekt for privat- og familielivet i EMRK artikel 8 – at fastlægge retningslinjer for, hvornår kriminelle udlændinge i almindelighed kan udvises. Der foreligger således retningslinjer, som kan anvendes i vurderingen af, om der skal ske udvisning, herunder i tilfælde, hvor udlændingen er født og opvokset i Danmark eller kommet hertil som mindreårig.

8. Revision af sanktions- og opmærksomhedslisten

8.1. Generelle bemærkninger

Institut for Menneskerettigheder har anbefalet, at ytringer fremsat i lukkede kredse ikke længere omfattes af udlændingelovens § 29 c, og at henvisningen til udlændinge, der "på anden måde udbreder en religion eller tro", udgår af udlændingelovens § 29 c.

Instituttet har indledningsvist henvist til instituttets høringsvar af 1. november 2016 afgivet i forbindelse med høring til lov nr. 1743 af 27. december 2016 (Indførelse af en offentlig sanktionsliste over udenlandske forkyndere m.fl., som kan udelukkes fra at indrejse).

Instituttet har hertil anført, at instituttet fortsat vurderer, at ytringer, der er fremsat i lukkede kredse, herunder i private sammenhænge ikke bør føre til, at en udlænding bliver optaget på sanktionslisten. Instituttet har videre anført, at det er indgribende for et individ at blive sanktioneret på baggrund af ytringer, der er fremsat i private kredse, herunder under fortrolige og tillidsfulde forhold og muligvis uden noget forsæt til udbredelse. Derudover har instituttet anført, at instituttet stadigvæk finder det betænkeligt, at personer, der på "anden måde" udbreder en religion eller tro, er omfattet af bestemmelsen, da personkredsen dermed bliver bredt og vagt defineret.

Udlændinge- og Integrationsministeriet kan oplyse, at den adfærd, der kan føre til optagelse på den nationale sanktionsliste, er fastlagt med udgangspunkt i den politiske aftale af 31. maj 2016 mellem den daværende regering (Venstre), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti, herunder aftalens bilag 6 "Enighedspapir om indførelse af en offentlig sanktionsliste med henblik på at forhindre indrejse af navngivne udenlandske forkyndere, som formidler ekstreme værdier og holdninger i strid med grundlæggende demokratiske værdier", der er gengivet i afsnit 1.2 i de almindelige bemærkningerne til forslag nr. L 48 af 9. november 2016 til lov om ændring af udlændingeloven (Indførelse af en offentlig sanktionsliste over udenlandske religiøse forkyndere m.fl., som kan udelukkes fra at indrejse).

I enighedspapiret er bl.a. anført følgende:

"De oplysninger, der kan føre til, at en udenlandsk religiøs forkynder optages på sanktionslisten, kan f.eks. indhentes ved søgning på internettet eller efter indberetning fra andre myndigheder. Udover offentligt tilgængelige udtalelser eller oplysninger om adfærd kan der være tale om f.eks. udtalelser fremsat i en lukket kreds, som er kommet til myndighedernes kendskab, og som kan videregives til udlændingemyndighederne og den person, der optages på listen. Der skal være tale om oplysninger, som kan fremlægges i forbindelse med sagen, og klassificerede oplysninger vil således ikke danne grundlag for optagelse på sanktionslisten."

Endvidere fremgår følgende af afsnit 2.2.2.2 i de almindelige bemærkninger til forslag nr. L 48 af 9. november 2016 til lov om ændring af udlændingeloven (Indførelse af en offentlig sanktionsliste over udenlandske religiøse forkyndere m.fl., som kan udelukkes fra at indrejse):

"Hensynet til den offentlige orden vil som udgangspunkt tilsige, at udlændingen ikke bør tillades indrejse og ophold her i landet, når udlændingen ved endelig dom er dømt for overtrædelse af straffelovens §§ 136, 140, 266, 266 a eller 266 b i Danmark eller tilsvarende forhold i udlandet.

Herudover kan hensynet til den offentlige orden efter omstændighederne tilsige, at udlændingen ikke bør tillades indrejse og ophold her i landet i tilfælde, hvor udlændingen har udvist en adfærd, som er omfattet af straffelovens §§ 136, 140, 266, 266 a eller 266 b, selvom udlændingen ikke er blevet dømt for det pågældende forhold, f.eks. fordi forholdet ikke er strafbart i det land, hvor det er begået.

De nævnte bestemmelser i straffeloven omhandler

- den, som uden derved at have forskyldt højere straf offentlig tilskynder til forbrydelse, jf. straffelovens § 136, stk. 1,

- den, der offentligt udtrykkeligt billiger en af de i straffelovens 12. eller 13. kapitel omhandlede forbrydelser, jf. straffelovens § 136, stk. 2,
- den, der offentlig driver spot med eller forhåner noget her i landet lovligt bestående religionssamfunds tros lærdomme eller gudsdyrkelse, jf. straffelovens § 140,
- den, som på en måde, der er egnet til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd, truer med at foretage en strafbar handling, jf. straffelovens § 266,
- den, der, uden at forholdet omfattes af §§ 136 og 266, offentligt fremsætter udtalelser, der tilstræber at fremkalde voldshandlinger eller hærværk, jf. § straffelovens § 266 a, og
- den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, jf. straffelovens § 266 b.

Hvis Justitsministeriets lovforslag om kriminalisering af udtrykkelig billigelse af visse strafbare handlinger som led i religiøs oplæring vedtages, vil det endvidere omfatte den, der som led i religiøs oplæring udtrykkeligt billiger handlinger, som er omfattet af straffelovens §§ 114-114 j, 208, 210, 216, 222, 223, 225, jf. §§ 216, 222 og 223, §§ 237, 244-246, 260 og 261, jf. den foreslåede nye bestemmelse i straffelovens § 136, stk. 3. Der henvises herved til forslag til lov om ændring af straffeloven (Kriminalisering af udtrykkelig billigelse af visse strafbare handlinger som led i religiøs oplæring), jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 18 som fremsat.

Det vil efter omstændighederne også være muligt at optage en udlænding på sanktionslisten, hvis udlændingen i udlandet eller i Danmark har fremsat ytringer, der efter deres indhold undergraver og modarbejder de principper om demokrati og respekt for menneskerettigheder, som det danske samfund bygger på.

Det vil bl.a. omfatte udtalelser, hvor der tages afstand fra grundlæggende principper om respekten for race, køn og religion, eller udtalelser, hvorved den pågældende udtrykker støtte eller søger at opnå tilslutning til, at der indføres kalifatstyre eller diktatur her i landet, i det omfang udtalelserne er af en sådan ekstrem karakter, at de giver grund til at tro, at den pågældende ville udgøre en trussel mod den offentlige orden i Danmark, hvis vedkommende fik lov til at indrejse og opholde sig her i landet.

I tilfælde, hvor der er spørgsmål om optagelse på listen på baggrund af adfærd, som ikke er omfattet af straffelovens §§ 136, 140, 266, 266 a, 266 b

eller andre bestemmelser i straffeloven, kan der være tale om både offentligt tilgængelige udtalelser eller oplysninger om adfærd og f.eks. udtalelser fremsat i en lukket kreds, som er kommet til myndighedernes kendskab, og som kan videregives til udlændingemyndighederne og den person, der optages på listen. Der skal være tale om oplysninger, som kan fremlægges i forbindelse med sagen, og klassificerede oplysninger vil således ikke i praksis kunne danne grundlag for optagelse på sanktionslisten."

Det bemærkes hertil, at overtrædelse af de gældende bestemmelser i straffelovens §§ 136, stk. 1, og stk. 2, 140, 266 a og 266 b forudsætter, at udtalelserne er fremsat offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds.

En udlænding kan således alene optages på den nationale sanktionsliste på baggrund af udtalelser, der er fremsat i en lukket kreds i tilfælde, hvor der er tale om udtalelser, der er omfattet af straffelovens § 266 (trusler), straffelovens § 136, stk. 3 (udtrykkelig billigelse af visse strafbare handlinger som led i religiøs oplæring), eller udtalelser, der efter deres indhold undergraver og modarbejder de principper om demokrati og respekt for menneskerettigheder, som det danske samfund bygger på. I forhold til den sidstnævnte type af udtalelser er det endvidere en betingelse, at udtalelserne er af en sådan ekstrem karakter, at de giver grund til at tro, at den pågældende ville udgøre en trussel mod den offentlige orden i Danmark, hvis vedkommende fik lov til at indrejse og opholde sig her i landet.

Det bemærkes endvidere, at udtalelser i rent private sammenhænge ikke er omfattet. Det er alene adfærd, der ses i sammenhæng med udlændingens virke som religiøs forkynder mv., der kan føre til optagelse på den nationale sanktionsliste, også når adfærden udvises i lukkede kredse.

For så vidt angår den omfattede personkreds er denne ligeledes fastlagt med udgangspunkt i den politiske aftale af 31. maj 2016 mellem den daværende regering (Venstre), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti, herunder aftalens bilag 6 "Enighedspapir om indførelse af en offentlig sanktionsliste med henblik på at forhindre indrejse af navngivne udenlandske forkyndere, som formidler ekstreme værdier og holdninger i strid med grundlæggende demokratiske værdier", der er gengivet i afsnit 1.2 i de almindelige bemærkninger til forslag nr. L 48 af 9. november 2016 til lov om ændring af udlændingeloven (Indførelse af en offentlig sanktionsliste over udenlandske religiøse forkyndere m.fl., som kan udelukkes fra at indrejse)

Det fremgår af udlændingelovens § 29 c, stk. 1, 1. pkt., at en udlænding, der virker som religiøs forkynder eller på anden måde udbreder en religion eller tro, kan optages på den nationale sanktionsliste. Det indebærer, at ikke kun religiøse forkyndere, men også udlændinge, der virker som f.eks. missionærer, kan optages på sanktionslisten.

Det fremgår af afsnit 2.2.1.2 i de almindelige bemærkninger til forslag nr. L 48 af 9. november 2016 til lov om ændring af udlændingeloven (Indførelse af en offentlig sanktionsliste over udenlandske religiøse forkyndere m.fl., som kan udelukkes fra at

indrejse), at afgrænsningen til alene at gælde religiøse forkyndere og andre, der udbreder en religion eller tro, skal ses i sammenhæng med, at religiøse forkyndere og andre, der udbreder en religion eller tro, har en særlig position i forhold til at påvirke deres menighed mv.

Ud fra en generel betragtning taler religiøse forkyndere og andre, der udbreder en religion eller tro, således med en særlig autoritet i forhold til personer, der må anses for at være særligt sårbare over for forkynderens påvirkning, når de f.eks. opsøger og deltager i et fællesskab om religiøse handlinger eller søger religiøs vejledning.

Personkredsen omfatter både "officielle" forkyndere for et bestemt trossamfund, som f.eks. imamer, rabbinere, goder (præster i asatroen), brahmaner og præster, men også andre religiøse forkyndere og personer, der udbreder en religion eller tro, herunder missionærer. Det gælder, uanset om den pågældende tilhører en monoteistisk eller polyteistisk religion eller tro. Det afgørende er således, om den pågældendes aktiviteter har karakter af forkyndelse af et religiøst budskab eller en anden form for udbredelse af en religion eller tro, og ikke f.eks. hvilken stilling, titel eller uddannelse den pågældende har.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.1.2 i de almindelige bemærkninger til nr. L 48 af 9. november 2016 til lov om ændring af udlændingeloven (Indførelse af en offentlig sanktionsliste over udenlandske religiøse forkyndere m.fl., som kan udelukkes fra at indrejse) og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4.

Den Katolske Kirke i Danmark har anbefalet, at der som minimum på ny bliver indsat en revisionsbestemmelse, så loven senere kan blive taget op til fornyet revision.

Den Katolske Kirke i Danmark har henvist til Den Katolske Kirke i Danmarks høringsvar af 8. november 2016, afgivet i forbindelse med høring til lov nr. 1743 af 27. december 2016 (Indførelse af en offentlig sanktionsliste over udenlandske forkyndere m.fl., som kan udelukkes fra at indrejse), og anført bl.a. at Den Katolske Kirke i Danmark stadig finder det forkert at forskelsbehandle udenlandske religiøse forkyndere generelt og at anse udenlandske forkynderes ytringer for mere skadelige og mere egnede til at påvirke i en negativ regning end f.eks. politikere religiøse og politiske ytringer.

Som anført i afsnit 2.2.1.2 i de almindelige bemærkninger til forslag nr. L 48 af 9. november 2016 til lov om ændring af udlændingeloven (Indførelse af en offentlig sanktionsliste over udenlandske religiøse forkyndere m.fl., som kan udelukkes fra at indrejse) skal afgrænsningen til alene at gælde religiøse forkyndere og andre, der udbreder en religion eller tro, ses i sammenhæng med, at religiøse forkyndere og andre, der udbreder en religion eller tro, har en særlig position i forhold til at påvirke deres menighed mv.

Ud fra en generel betragtning taler religiøse forkyndere og andre, der udbreder en religion eller tro, således med en særlig autoritet i forhold til personer, der må anses for at være særligt sårbare over for forkynderens påvirkning, når de f.eks. opsøger og deltager i et fællesskab om religiøse handlinger eller søger religiøs vejledning.

Udlændinge- og Integrationsministeriet henviser for så vidt angår anbefalingen om på ny at indsætte en lovbestemt revisionsbestemmelse til Udlændinge- og Integrationsudvalgets betænkning over forslag nr. L 48 af 9. november 2016 til lov om ændring af udlændingeloven (Indførelse af en offentlig sanktionsliste over udenlandske religiøse forkyndere m.fl., som kan udelukkes fra at indrejse), afgivet den 13. december 2016, hvoraf det om forslaget om indførelse af en revisionsbestemmelse fremgår bl.a., at indførelsen af den nationale sanktionsliste på daværende tidspunkt var en nyskabelse i dansk ret, og at det derfor fandtes hensigtsmæssigt efter et passende tidsrum at overveje, om der fortsat var behov for sanktionslisten. Der henvises endvidere til afsnit 2.9.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, hvor det fremgår, at det er ministeriets opfattelse, at behovet for et værktøj, der giver mulighed for at udelukke personer, der virker som religiøse forkyndere eller på anden måde udbreder en religion eller tro fra at indrejse i Danmark, hvis hensynet til den offentlige orden tilsiger det, understøttes af, at Udlændingestyrelsen siden den nationale sanktionsliste blev indført i 2017, løbende har optaget udlændinge på listen.

Udlændinge- og Integrationsministeriet finder på den baggrund, at der ikke er behov for på ny at indføre en lovbestemt revisionsbestemmelse over ordningen.